

Stockholm den 21 september 2020

R-2020/1572

Till Finansdepartementet

Fi2020/03582/S2

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 7 september 2020 beretts tillfälle att avge yttrande över promemorian Omställningsstöd till företag för perioden maj–juli 2020.

Sammanfattning

Advokatsamfundet är positivt till förslaget om utökat omställningsstöd till företag som fått minskad omsättning på grund av coronavirusets spridning. Förslaget överensstämmer med Advokatsamfundets förslag om utökad stödperiod enligt det remissvar samfundet lämnade över promemorian Omställningsstöd till företag som fått minskad omsättning på grund av coronaviruset. Advokatsamfundet är vidare positivt till att frågan hanteras skyndsamt, men vill betona vikten av att lagstiftningen ges en klar och tydlig utformning samt att centrala rättssäkerhetsprinciper beaktas under den fortsatta beredningen.

Advokatsamfundet hänvisar inledningsvis till sitt tidigare remissvar över promemorian Omställningsstöd till företag som fått minskad omsättning på grund av coronaviruset. Därutöver kan följande tilläggas angående förslagen i nu aktuell promemoria.

Advokatsamfundet ställer sig tveksamt till det föreslagna kravet om att rätten till stöd förutsätter att ”nedgången i nettoomsättningen så gott som uteslutande är orsakad av effekterna av spridningen av sjukdomen covid-19”. Vidare avstyrker Advokatsamfundet kravet på att nämnda orsakssamband ska intygas av revisor.

På det stora hela bedöms lagförslaget vara gynnsamt för de verksamhetsutövare som beräknas kunna få omställningsstöd. För att stödet inte ska få en för begränsad spridning,

vara konsekvent och i syfte att uppnå eftersträvd effekt, anser Advokatsamfundet dock att villkoret om att företagets nedgång i nettoomsättning under stödperioden ska motsvara nivån om understigande 70 procent som gäller för tidigare stödperioder mars och april.

Advokatsamfundet föreslår vidare att i det fall ett företag återtar ett beslut om utdelning och/eller återbetalar verkställd utdelning som skett under perioden den 1 mars – den 21 juni, dvs. innan lagen om omställningsstöd jämte förordning trädde i kraft den 22 juni 2020, ska detta inte begränsa möjligheten till omställningsstöd.

Advokatsamfundet föreslår att rätten till ersättning för ombudskostnader regleras genom hänvisning till 43 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244).

Allmänna synpunkter

En lag ska vara klar och förutsebar. Med tanke på lagens tillfälliga karaktär, bör en mer uttömmande reglering eftersträvas och enligt Advokatsamfundet bör huvuddragen regleras i lag framför i förordning.

Advokatsamfundets synpunkter nedan följer lagtextförslaget. Nedan benämns Lag (2020:548) om omställningsstöd som ”LOS” samt förslag till förordning om omställningsstöd för maj–juli 2020 som ”FOSII”. Förordning (2020:552) om omställningsstöd benämns nedan som ”FOS”.

I syfte att underlätta tillämpningen av FOS samt FOSII föreslår Advokatsamfundet att paragraferna i FOSII i större utsträckning bör överensstämma med paragraferna i FOS.

När omställningsstöd får lämnas – 5 § FOSII

På det stora hela bedöms lagförslaget vara gynnsamt för de verksamhetsutövare som beräknas kunna få omställningsstöd. För att stödet inte ska få en för begränsad spridning, vara konsekvent och i syfte att uppnå eftersträvd effekt, anser Advokatsamfundet dock att villkoret om att företagets nedgång i nettoomsättning under stödperioden ska motsvara nivån om understigande 70 procent som gäller för tidigare stödperioder mars och april.

Genom att öka kravet till att nettoomsättningen ska understiga 60 procent för maj respektive 50 procent för juni/juli beräknas antal stödberättigade enbart till 50 000 företag för maj respektive 20 000 företag för juni/juli. Detta ska jämföras med 180 000 stödberättigade företag för stödperioden mars/april.

Den föreslagna ”trappan” framstår inte som underbyggd och sett till syftet med omställningsstödet – att kompensera företag som drabbats av stora omsättningstapp till följd av covid-19 – framstår förslaget som inkonsekvent i den delen. Av kommentaren framgår att grunden för det högre kravet för maj respektive juni och juli är att företagen får anses ha haft viss möjlighet att anpassa sina verksamheter och kostnader till det rådande läget.

Omställningsstödet utgör en viss del av företagens fasta kostnader. Med fasta kostnader avses enligt 13 § FOSII hyra och leasing med en avtalsperiod om minst sex månader, räntor, värdeminskning enligt plan, fastighetsskatt m.m., el och vatten, städning, sopning, larm och bevakning, försäkringar, franchiseavgifter förutom till den del avgiften är beroende av försäljningsvolym eller liknande, tillstånd, tillsyn och kontrolluppgifter samt royalties och licensavgifter för immateriella rättigheter, förutom till den del avgiften är beroende av försäljningsvolym eller liknande. Stödet ska även minskas med annat statligt stöd såsom hyresstöd.

Inga av ovannämnda fasta kostnader som ligger till grund för stödets storlek förutom möjligen städning och sopning kan företagen i praktiken haft möjlighet att påverka i större utsträckning under den i sammanhanget korta tidsperiod som varit fram till och med juli (3–5 månader). Det noteras att såväl hyreskontrakt som andra typer av kontrakt normalt löper med betydligt längre uppsägningstider. I stort sett alla avtal som avser de fasta kostnaderna är inte ens möjliga att säga upp om företaget ska fortsätta sin verksamhet. Även rätten till omförhandling under en pågående avtalsperiod är i praktiken väldigt begränsad och därutöver är utsikten liten att avtalsparten vid en sådan omförhandling går med på sänkta avgifter och kostnader. Eftersom syftet med omställningsstödet är att företagen ska ha möjlighet att överleva och inte avvecklas, riskerar stödet att bli missriktat om flertalet av de stödbehövande och stödberättigade i våras måste ha påbörjat en avveckling under våren för att över huvud taget omfattas av det utökade stödet.

När omställningsstöd får lämnas – 6 § första stycket 1 p. FOSII

Förutom att Advokatsamfundet anser att huvuddragen i 6 § i FOSII bör regleras direkt i LOS kan följande noteras. Advokatsamfundet ställer sig tveksamt till kravet i 6 § första stycket 1 p. FOSII om att rätten till stöd förutsätter att ”nedgången i nettoomsättningen så gott som uteslutande är orsakad av effekterna av spridningen av sjukdomen covid-19”. Vidare avstyrker Advokatsamfundet kravet att orsakssambandet ska intygas av revisor (8 § första stycket 2 p. FOSII).

Med begreppet ”uteslutande eller så gott som uteslutande” avses i inkomstskatte-sammanhang från cirka 90–95 procent upp till 100 procent (prop. 2017/18:245 s. 184 och prop. 1999/2000:2 del 1 s. 504). Orsakssambandet kan av naturliga anledningar vara svårt att styrka för den enskilde företagaren.

Med tanke på hur stor nedgång som krävs, och som beräknas på historiska underlag för att stöd över huvud taget ska beviljas, bör nedgången enligt Advokatsamfundet i stället presumeras vara orsakad av covid-19, om inte omständigheterna så gott som uteslutande talar för annat (jfr ändrade ränteavdragsbegränsningsregler).

Såsom förslaget är formulerat riskerar det annars att leda till ett stort antal återkravsprocesser, som enbart baseras på huruvida företagen har styrkt orsakssambandet. Med tanke på de bevisvärigheter som detta för med sig framstår det angivna kravet

varken som förutsebart, ekonomiskt försvarbart eller rättssäkert för den enskilde. Det framstår inte heller som lämpligt att en revisor ska intyga orsakssambandet. En sådan utredningsbörda, med krav på intygande som genom förslaget åläggs revisorerna, riskerar att påverka möjligheten för företag att ansöka om stödet över huvud taget och inom föreskriven tid.

När omställningsstöd får lämnas – 6 § första stycket 4 p. FOSII

När det gäller begränsning av verkställighet och beslut om värdeöverföring från företaget och dess moderföretag (6 § första stycket 4 p. och tredje stycket FOSII) bör det uttömmande regleras vilken typ av värdeöverföring som avses. Koncernbidrag har vid tillämpningen sedermera kommit att undantas. En uttömmande reglering är att föredra i förutsebarhetshänseende framför en ovisshet som, förutom att vara hämmande för företagen, kan leda till onödiga rättsprocesser. Vidare framhålls på nytt att begränsningen enbart bör omfatta värdeöverföringar överstigande viss nivå (jfr de danska reglerna som har en begränsning för nivåer överstigande 60 miljoner DKK) för att möjliggöra att de mindre bolagen kan besluta samt verkställa om viss utdelning hänförlig till tidigare år.

Eftersom LOS samt FOS först trädde i kraft den 22 juni 2020 får begränsningen avseende värdeöverföringar gjorda under perioden mars till och med den 21 juni 2020 en retroaktiv effekt. De företag som redan tidigt på året har hunnit fatta beslut om utdelning eller de som redan verkställt ett tidigare fattat utdelningsbeslut diskvalificeras från möjligheten till omställningsstöd även om samtliga rekvisit är uppfyllda i övrigt.

Enligt promemorian Omställningsstöd till företag som fått minskad omsättning på grund av coronaviruset är det ett rimligt krav att stöd som lämnas används för att finansiera företagets verksamhet och inte för att möjliggöra utdelning eller liknande värdeöverföringar till aktieägare eller medlemmar. Med verkställande i detta sammanhang innebär den faktiska utbetalningen av utdelningen eller liknande. Detta ger vid handen att om återbetalning sker av den faktiska utbetalningen kan verkställighet inte anses ha ägt rum enligt bestämmelserna.

Advokatsamfundet föreslår därför ett förtydligande avseende det fall att ett företag har beslutat om utdelning och/eller en tidigare beslutad utdelning har verkställts under perioden den 1 mars – den 21 juni. I sådant fall ska rätten till omställningsstöd inte begränsas förutsatt att återbetalning sker av verkställd utdelning eller beslutad utdelning återtass.

Rätt till ersättning för ombudskostnader

I 43 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244), SFL, regleras rätten till ersättning i ärende och mål om skatt. Prövning av rätten till omställningsstöd handhas och beslutas av Skatteverket och överprövning av Skatteverkets beslut sker hos förvaltningsdomstol genom hänvisning till SFL. Enligt Advokatsamfundet saknas en hänvisning till 43 kap. SFL om rätten till ersättning och det saknas även annan reglering om rätt till ersättning för

att sökanden ska kunna tillvarata sin rätt i mål rörande omställningsstöd. För att säkerställa denna rättssäkerhetsgaranti föreslår Advokatsamfundet att rätten till ersättning tydliggörs genom hänvisning till 43 kap. SFL.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander